

L'escola catalana de guitarra a Buenos Aires

Jordi Pizarro Valero

A l'últim quart del segle XIX neix l'Escola Moderna de Guitarra de la mà del gran mestre Francesc Tàrrega, una nova era científica basada en normes aplicades a l'estudi de l'instrument. La forma d'entendre l'instrument amb la precisió de les seves possibilitats tècniques i sonores, consoliden els avenços que en tal sentit havien aportat els seus afins, Sor i Aguado, 100 anys abans.

Tàrrega va donar un nou impuls a la guitarra, recuperant-la de l'oblit i el menyspreu des de feia diverses dècades. L'any 1884 es va establir definitivament a Barcelona i va formar un ventall de deixebles d'alt nivell.

Encara que és injust deixar-nos noms importants, per aquest estudi vam destacar tres deixebles: Domingo Prat, Miquel Llobet i Emili Pujol. I, com a la novel·la d'Alexandre Dumas, *Les Trois Mousquetaires* (1844), tres guitarristes amb les seves qualitats personals i aptituds professionals van revolucionar el concepte de la nova escola a Buenos Aires.

Prat fou l'eix del nou estudi de guitarra al Río de la Plata on,

encara que hi havia unes bases, va consolidar un ensenyament sistematitzat que s'ajustava als nous cànons fixats per l'escola Tàrrega. Llobet, excel·lent executant i digne pare de l'impressionisme guitarrístic, va enlluernar amb la seva sensibilitat interpretativa i amb les seves composicions i transcripcions. Pujol, pedagog, tractadista i crític musical, va ser l'hereu i cultivador docent de l'escola de Tàrrega i rescatador de l'època daurada dels violistes.

Prat, com a alumne de Llobet i Tàrrega, va assimilar perfectament els ensenyaments de què fou objecte i va arribar al grau d'e-

xecutant notable, de dicció correcta i elegant en l'escola pura del gran mestre. Va ser el primer a desembarcar en terres argentines l'any 1907. Va retornar en diferents ocasions a la ciutat comtal, però les condicions laborals eren escasses, i les bones perspectives que hi havia en una de les potències econòmiques més importants del primer terç del segle XX, van fer que prengués la decisió de tornar definitivament el 1923 a Buenos Aires. Juntament amb la seva esposa, Carme Farré, van fundar l'Acadèmia Prat de guitarra on van formar els concertistes més destacats de l'època, principalment dones i amb uns horaris que abastaven des d'hores ben matinals fins entrada la nit. Altres acadèmies les dirigien exalumnes seus; així doncs, és considerat el "Maestro de Maestros".

Important va ser, per al camp de la investigació històrica, una obra de gran valor: el *Diccionario de guitarristas*, fins avui dia és una obra única en el seu gènere. Aquesta obra fou editada el 1934, reeditada als Estats Units i Japó,

Duo Miquel Llobet i Maria Luisa Anido (1929) Arxiu: Cercle Guitarrístic a Catalunya

Casa de Juan C. Anido (1919). De esq. a dre.: Miquel Llobet, Emili Pujol, Juan Carlos Anido, María Luisa Anido i Domingo Prat. Arxiu: Cercle Guitarrístic a Catalunya.

als anys vuitanta.

Llobet fou un dels deixebles predilectes de Tàrrega. Arribà per primera vegada a l'Argentina al mes de març de 1910, contactat pel seu alumne, Prat. Llobet rebé la notícia amb molt d'entusiasme. L'èxit aconseguit el portà a una gira de concerts pel país que amplià per tot Amèrica. El seu retorn esperat a Buenos Aires es va produir el 1918, contractat pel guitarrista amateur Juan Carlos Anido, gran amant de les arts i pare de Maria Luisa, que culminarà el més gran dels seus èxits com a executant.

La fascinació per les obres populars catalanes es va convertir en un seguit de demandes d'aquestes obres per part de les acadèmies, professors particulars i aficionats a l'instrument. Anades i tornades, el porten de nou a Buenos Aires el 1922, on va con- viure a la casa d'Anido que, per

absència de Prat, va començar a donar classes a María Luisa. Amb dos anys de perfeccionament amb Llobet i veient els avenços de la jove virtuosa de 17 anys, formen un duo que va recórrer tota l'Argentina i part de l'Uruguai. Un duo singular i pe- culiar a la primera meitat del se- gle xx.

Pujol va ser l'alumne que més va adoctrinar l'escola de Tàrrega. Portat també per intermediació de Prat i Anido el 1919, el públic va acollir amb entusiasme l'art de Pujol. Van destacar les seves famoses dissertacions sobre la his- tòria de la guitarra. Tornà a l'Ar- gentina el 1930. Ressalten dues publicacions editades a Buenos Aires, que van agafar un interès especial al món sencer i que avui dia són de referència: *Escuela razo- nada de la guitarra*, base del mètode d'estudi, del qual es van imprimir 2 dels 5 volums, amb pròleg de Manuel de Falla, gadità

genial que va a morir a l'Argen- tina; i *El dilema del sonido en la gui- tarra*, un resum controvertit sobre els dos sistemes de pulsació, amb el tou dels dits o amb les ungles. La tria d'aquesta dualitat la va deixar a criteri dels guitarristes i els seus sentiments. Avui dia per- sisteix la controvèrsia.

Poc temps van necessitar a- quests tres mosqueters per des- envolupar un entusiasme per la nova escola de guitarra, que avui dia s'ha convertit en un fort moviment cultural, no solament en intèrprets de l'instrument, sinó també d'associacions, d'espais i d'infinat de publicacions a la ciu- tat de Buenos Aires.

La manifestació d'aquesta nova escola va quedar reflectida en Maria Luisa Anido. La vida li va donar l'oportunitat d'instal- lar-se a Barcelona, on va formar durant més de 20 anys joves catalans que avui dia són consagrats com a docents o intèrprets. Deixebles com Carmen Becerra, una ex- cel·lent intèrpret; Guillem Pérez- Quer, professor del Conservatori del Liceu; Joana Albiol i Mon- serrat Oterino, professores del Conservatori de Tarragona; i d'al- tres que van seguir els seus con- sells com Carles Trepà o la sevi- llana Maria Esther Guzmán, noms destacats al panorama internacional... Torna a ser a casa l'escola catalana de guitarra.

El Cercle Guitarrístic a Cata- lunya té com a principal missió la recuperació històrica de la guitarra.

(Adreça electrònica: cgc@iberamerik.org)